

ANTHONY EKPO

RIMSKA KURIJA

ZGODOVINA, TEOLOGIJA IN ORGANIZACIJA



Anthony Ekpo

RIMSKA KURIJA

Zgodovina, teologija in organizacija

Naslov izvirnika: The Roman Curia: History, Theology and Organization

Georgetown University Press, 2024

© za slovensko izdajo: Družina d.o.o., 2025

Vse pravice pridržane.

Prvi natis

Prevod: dr. Drago Karl Ocirk

Strokovni pregled: dr. Sebastijan Valentan

Urednik: David Ahačič

Jezikovni pregled: Mojca Pipan

Oblikovanje naslovnice in prelom: Družina d.o.o.

Izdala in založila: Družina d.o.o.

Zanjo: Tone Rode

Tiskano po naročilu. D-tisk, Grosuplje

Ljubljana 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

272-745.2
272-9

EKPO, Anthony

Rimska kurija : zgodovina, teologija in organizacija / Anthony Ekpo ; [prevod Drago Karl Ocirk]. - 1. natis. - Ljubljana : Družina, 2025

Prevod dela: The Roman curia
ISBN 978-961-04-1168-0
COBISS.SI-ID 227235843

--

ANTHONY EKPO

RIMSKA KURIJA

Zgodovina, teologija in organizacija

Družina, 2025

UVOD

Papež Pavel VI. je ob koncu duhovnih vaj leta 1977 v Vatikanu pohvalil Rimsko kurijo kot »barometer zgodovine Cerkve in narodov«.¹ Vendar je ta »barometer«, s katerim papež meri utrip Cerkve in ljudstev, veljal leta za neprilagodljivo, nepregledno in teritorialno cerkveno ustanovo, ki se predstavlja kot vse-mogočna, izkaže pa se za coklo, včasih celo papežu. Ko je bistroumni papež Janez XXIII. po izvolitvi leta 1958 odgovarjal na vprašanja, je bilo med njimi tudi naslednje: »Koliko ljudi dela v Rimski kuriji?« in njegov šaljivi odgovor se je glasil: »Približno polovica.«

Ta zgodba se pogosto uporablja za podkrepitev tega, kar je videti kot hermenevtika suma in nezaupanja v odnosu med Rimsko kurijo in vladajočim papežem. Rimska kurija in papeštvo – odvisno od osebnosti in sloga posameznega papeža – sta pogosto postavljena drug proti drugemu, kakor da bi šlo za nasprotujoči si resničnosti. Eden od glavnih vzrokov za to je, da sta narava Rimske kurije in njena moč, zlasti v odnosu do papeža, največkrat napačno razumljeni.

Prijatelj, čeprav je pobožen in *cerkven* katoličan, mi je nekoč povedal, da je Rimska kurija zanj še vedno nekaj zapletenega: njena narava in delovanje se namreč izmikata njegovemu razumevanju. Zanj je Rimska kurija negiben birokratski konglomerat, v katerem so celo mačke monsinjorji in kjer so usmiljenje, sočutje, ljubezen in bratstvo namenjeni zgolj zunanji rabi. Drugi vidijo Rimsko kurijo kot institucijo, ki je bila ustanovljena, da bi poskrbela za trpeče, vendar je na koncu udarila po preskrbljenih. Spričo tega slabega glasu in nerazumevanja Rimske kurije se lahko vprašamo: Ali lahko sploh pride kaj dobrega od Rimske kurije?

1 Pinto, *Commento al a Pastor*, 49.

Da, je preprost odgovor. Vendar je Rimska kurija tako kakor vsa Cerkev in sleherna institucija v njej vedno potrebna prenove. Kot je pojasnil papež Frančišek v božičnem nagovoru članom Rimske kurije leta 2016, je treba *reformo* Rimske kurije razumeti na dva načina. Prvič, gre za to, da se Rimska kurija *uskladi* z »veselo novico, ki jo je treba vsem radostno in pogumno oznanjati, še posebej ubogim, zadnjim in izključenim«, in da se uskladi z »znamenji našega časa in vsemi človeškimi dosežki«. Drugič, gre za to, da se Rimska kurija *uskladi* »vedno bolj polno svojemu namenu, ki je sodelovanje v služenju Petrovega naslednika«.²

Da bi bila reforma Rimske kurije učinkovita, je prepričan papež Frančišek, morata tako *reformer* kakor *reformirani* vedeti, da ne gre za njiju, marveč za Kristusa. Z drugimi besedami, strukturne in organizacijske reforme so drugotne – to pomeni, da pridejo pozneje –, prva prenova mora biti *odnos*.³ Potemtakem je reforma zakoreninjena v samoizpraznitvi obeh: reformatorja in reformiranega. Ta samoizpraznitev odpira pot razločevanju; to je »notranja drža, ki nas žene k odprtosti za dialog, srečanju z drugimi in odkrivanju Boga tam, kjer hoče on, da ga najdemo, in to ne le v ozkih ali dobro omejenih in utesnjenih okvirih«.⁴ Razločevanje je skrbno, preudarno in molitveno branje znamenj časa; to ni projiciranje idej ali miselnih izdelav – ki pogosto zakrivajo resničnost –, temveč je razmislek o tem, kaj je resnično, saj je resničnost pomembnejša od idej (EG, 231–232) in čas večji od prostora (EG, 222–625).⁵ »Če dajemo prednost prostoru, se slepimo, češ da smo vse rešili v sedanjosti in da hočemo obvladati vse prostore moči in samopotrditve. S tem zamrznemo poteke in si domišljamo, da jih ustavimo. Ko dajemo prednost času, se ukvarjamo s tem, kako pognati procese, ne pa s tem, kako posedovati prostore. Čas vlada prostorom, jih osvetljuje in povezuje v vedno večjo verigo brez možnosti, da bi se vrnila« (EG, 223).

2 Papež Frančišek, »Christmas Greetings to the Roman Curia«, 21. december 2016.

3 Spadaro, »Big Heart«; glej tudi Spadaro, »Intervista«.

4 Spadaro, »Reform«, 6.

5 Papež Frančišek, *Nel cuore*, 88.

Po papežu Frančišku nam to razumevanje omogoča spoznati, da je izhodišče za vsako reformo vedno konkretno, zgodovinsko in stvarno.

Reformirati pomeni torej sprožiti ali spremljati zgodovinske procese, »delati počasi, a zanesljivo, ne da bi bili obsedeni s takojšnjimi rezultati« (EG, 223), ne osredotočati se na ideološke abstrakcije, marveč na čase, kraje in ljudi. To dogajanje zahteva potrpežljivost, vztrajnost in občutljivost in je »prepuščanje Božji volji, to pa pomeni, da prenehamo dogajanja nadzorovati s povsem človeškimi merili«. ⁶ Od nas zahteva, da pustimo Kristusu prevzeti voznikov sedež in gremo iz sebe, svojega ega in opustimo značilno delovanje. To je »občutljiv proces, ki mora potekati v zvestobi bistvenemu, s stalnim razločevanjem, evangelijskim pogumom in cerkveno modrostjo, pozornim poslušanjem, vztrajnim delovanjem, pozitivno tišino in trdnimi odločitvami«. ⁷ To je potovanje, ki zahteva veliko »molitve, globoke ponižnosti, daljnovidnosti, konkretnih korakov naprej in – kadar koli je treba – tudi korake nazaj, odločnosti, vitalnosti, odgovorno izvajanje moči, brezpogojno poslušnost«. In seveda zahteva tudi popolno izročitev zanesljivemu vodstvu Svetega Duha, ki ve, kdaj se bo to potovanje končalo in kako se bo izšlo. ⁸

Pri vsaki reformi so potrebni potrpežljivost, vztrajnost, občutljivost in popolno zaupanje v Boga, ki je večji od nas. To se sklada z besedami nadškofa Frédérica François Xavierja Ghislaina de Méroda, ki je nekoč pripomnil, da je izvajanje reform v Rimski kuriji ali v Rimu podobno čiščenju sfinge z zobno ščetko. ⁹ In kot je dejal papež Frančišek: »Kurija je namreč starodavna, zapletena in častitljiva ustanova, sestavljena iz ljudi različnih kultur, jezikov in miselnosti; notranje in od samega začetka je povezana s službo prvenstva rimskega škofa v Cerkvi.« ¹⁰ Ni dvo-

6 Prav tam, 94.

7 Papež Frančišek, »Christmas Greetings to the Roman Curia«, 21. december 2016.

8 Prav tam.

9 Dal a Torre, »Sopra una storia«.

10 Papež Frančišek, »Christmas Greetings to the Roman Curia«, 21. december 2017.

ma, da reforma Rimske kurije ne pomeni, da papež ustvari novo strukturo tako rekoč *ex nihilo*, iz nič; v vsaki reformi so vedno tudi prvine preteklega.¹¹

Nagib za nedavno reformo Rimske kurije, ki jo je izvedel papež Frančišek z apostolsko konstitucijo *Praedicate Evangelium* / *Oznajajte evangelij* – odslej s kratico PE – z dne 19. marca 2022,¹² je bil njegova želja, da bi Cerkev dobila misijonarski videz in da bi njene strukture postale bolj misijonsko usmerjene.¹³ Reforma papeža Frančiška je iskreno povabilo, da se obnovi prvotni duh Rimske kurije, ne da bi se pri tem odrekli spretnostim in izkušnjam, pridobljenim v stoletjih njenega institucionalnega razvoja. Učinkovita podoba Cerkve kot »poljske bolnišnice po bitki«, ki jo je uporabil papež, izraža sedanje stanje cerkvene bivanjske začasnosti.¹⁴ To delno odraža poziv *repara domus mea* (obnovi moj dom), ki je temelj frančiškanske karizme.¹⁵ Zato je papež Frančišek, ki se navdihuje pri učenju Petrovih naslednikov od Drugega vatikanskega koncila do danes, dal apostolski konstituciji takšen naslov, da bi poudaril svojo misijonsko vizijo za Rimsko kurijo, vizijo, ki jo navdihuje pastoralno spreobrnjenje in prekvaša delovanje Svetega Duha. Kot so zapisali koncilski očetje, je misijonsko poslanstvo neločljivi del same narave Cerkve in pomaga širiti odrešujočo vero in edinost Cerkve zunaj nje (AG, 6).

11 Schwarz, »Roman Curia«.

12 Slovenski prevod PE je objavljen kot priloga k tej knjigi; Apostolske konstitucije lahko štejemo za »najbolj slovesno obliko pravnega dokumenta, ki ga izda papež v svojem imenu«, običajno o tehtnih doktrinarnih ali disciplinskih zadevah, ki zadevajo vesoljno Cerkev ali določeno delno Cerkev. Apostolske konstitucije služijo kot pravno sredstvo za uradno objavo pomembnih doktrinarnih ali pravnih dokumentov. Tako je npr. 25. januarja 1983 papež Janez Pavel II. z apostolsko konstitucijo *Sacrae disciplinae leges* objavil *Zakonik cerkvenega prava*. Za več vpogleda v papeške razglasitve glej Morrissey, *Papal and Curial Pronouncements*. Pri slovenskem prevodu PE smo uporabljali uradni angleški prevod in ga preverjali s francoskim in italijanskim.

13 Papež Frančišek, *Evangelii Gaudium*, 27; glej tudi papež Frančišek, »Christmas Greetings to the Roman Curia«, 21. december 2019.

14 Spadaro, »Big Heart«.

15 Del Pozzo, »Lettura strutturale«.

To pojasnjuje razlog, zakaj je Dikasterij za evangelizacijo prvi na seznamu dikasterijev, ki jih obravnava apostolska konstitucija.

Kakor koli že, zanimanje za Rimsko kurijo je zaradi nedavne reforme papeža Frančiška naraslo. Papež Frančišek je ponovno vzbudil zanimanje poznavalcev in komentatorjev za Rimsko kurijo in ponovno izpostavil njeno zapleteno stvarnost. Ta knjiga namerava nekoliko pojasniti naravo, zgodovino, teologijo in notranjo ureditev Rimske kurije v luči Frančiškove apostolske konstitucije o Rimski kuriji in njenem služenju Cerkvi v svetu. Zato podaja zgodovinsko, teološko in pravno razlago narave Rimske kurije in pri tem poudarja njen odnos s papežem, saj mora biti vedno v njegovi službi. Namen knjige je podati splošno znanje o Rimski kuriji in z njo povezanimi cerkvenimi ustanovami, kot sta mestna država Vatikan in Sveti sedež, tistim, ki o njihovi naravi in delovanju ne vedo prav veliko.

Rimska kurija ima vrsto razsežnosti –zgodovinske, pravne, družbene, politične in diplomatske. Namen tega dela ni izčrpno raziskati Rimske kurije pod vsemi temi vidiki. Z drugimi besedami, tega, kar sledi, nikakor ne moremo razumeti kot priročnik zgodovine, teologije in notranje ureditve Rimske kurije, saj hoče biti zgolj koristen vir za učitelje, študente in raziskovalce, ki jih zanima, kako Rimska kurija deluje na splošno, zlasti v luči nove apostolske konstitucije. Dovolj je, če povemo, da bibliografija v tej knjigi vsebuje samo najpomembnejša dela na našo temo. To je ne nazadnje tudi primerno za delo, ki med prvimi predstavlja precej zapleteno tematiko v angleščini (in slovenščini, op. ur.).

Knjiga je razdeljena na sedem poglavij. Prvo poglavje razlaga tri izraze, ki se pogosto uporabljajo istopomensko, čeprav se nanašajo na tri različne stvari: Vatikanska mestna država, Sveti sedež in Rimska kurija. Medtem ko drugo poglavje podaja kratko zgodovino Rimske kurije, pa tretje poglavje obravnava teološko samorazumevanje, na katerem temelji Rimska kurija, kot to predstavi PE. Četrto poglavje se osredotoča na konkretne korake, ki so pripeljali do izdelave PE, načela in merila, ki so jo navdi-

hovala, pomen njenega naslova in omembe vredne novosti. Peto poglavje obravnava Državno tajništvo in šestnajst dikasterijev Rimske kurije, njihovo zgodovino in pregled njihovih pravnih struktur in odgovornosti. Podobno podaja šesto poglavje kratek zgodovinski prikaz in razmislek o pravni pristojnosti vsake od pravosodnih institucij Rimske kurije. Zadnje, sedmo poglavje, prinaša razmislek o zgodovini in notranji pravni ureditvi finančnih institucij in drugih uradov Rimske kurije. Temu sledi splošni zaključek.

1

POJEM RIMSKE KURIJE

Rimsko kurijo pogosto enačijo z Vatikansko mestno državo in Svetim ali Apostolskim sedežem. Po mnenju nekaterih je to troje eno isto. Novinarji izmenično uporabljajo izraze Vatikan, Katoliška Cerkev, Sveti sedež in Rimska kurija. Za nekatere ljudi je izraz Vatikan lahko kar koli od tega: sedež Katoliške Cerkve, državna ali cerkvena vlada, skupek cerkva ali samostanov, vrt, papeževa palača ali verska birokracija, banka, turistični ali romarski kraj, muzej, supermarket, pošta, gasilski dom in celo zapor.

Zato namenjamo v tem poglavju nekaj časa razlagi razlike med Rimsko kurijo in drugimi sorodnimi ustanovami, in sicer med Vatikansko mestno državo in Svetim sedežem ali Apostolskim sedežem.

Vatikanska mestna država

Rim – središče Rimskega cesarstva in glavno mesto Italije – je od vsega začetka veljal za škofovski sedež svetega Petra in središče občestva vseh Cerkva po svetu. Kdor zaseda rimski sedež, je naslednik svetega Petra in se mu priznava tudi primat oblasti nad celotno Cerkvijo.¹⁶ Cerkvi je bilo zlasti od časa, ko je Konstantin postal cesar Vzhoda in Zahoda, podeljeno precejšnje število ozemelj na Apeninskem polotoku, od sredine osmega stoletja pa so se ta ozemlja sama začela prikazovati kot premoženjska

16 Arrieta, *Vatican State Law*, 1.

enota pod pokroviteljstvom papeža, rimskega škofa.¹⁷ Hkrati se je v zgodnjem srednjem veku okrepila in utrdila tudi papeževa svetna oblast, ki je bila v službi neodvisnosti njegove duhovne službe.¹⁸ Papež je kot nosilec naslova Rimskega sedeža in naslednik apostola Petra »prejemal od oblasti in posameznikov tudi pravice in posesti v korist dostojanstva Cerkve, podpiranja bogoslužja in dobrodelnih dejavnosti«. ¹⁹

Vrsti teh papeških ozemelj so bila v štirinajstem stoletju dodana še ozemlja v Avignonu v Franciji, ki so bila pridobljena, ko je tam bival papež. Vsa ta ozemlja pod papeževu oblastjo so bila znana kot premoženje svetega Petra (*Patrimonium Sancti Petri*), pozneje pa kot papeška država. Od leta 1309 do 1376 je v Avignonu zapored prebivalo sedem papežev. Avignonska ozemlja so bila leta 1797 po podpisu Tolentinskega sporazuma predana Franciji. Leta 1861, po združitvi različnih držav na Apeninskem polotoku pod Savojsko kraljevsko hišo, je prišlo do političnega spora med nastajajočim italijanskim kraljestvom in Svetim sedežem. Leta 1870 so mesto Rim zavzele italijanske čete, zaradi česar se je bil papež prisiljen zapreti v Vatikan. To stanje je papež Pij IX. z okrožnico *Respicientes Ea* [*Upoštevajoč to*] z dne 1. novembra 1870 z vso svojo močjo obsodil in »ožigosal zločinske postopke vlade Kraljevine Italije v prejšnjem desetletju, ki je zasedla različne dele papeške države, povzročila nemire in manipulirala z ljudskimi referendumi, da bi spodbudila spontano pripadnost prebivalstva«. ²⁰

Spor med Svetim sedežem in Italijo je bil nazadnje rešen z dvema dokumentoma, ki sestavljata Lateranske sporazume, in ti veljajo še danes. Prvi dokument je Lateranska pogodba, s katero je bila ustanovljena Vatikanska mestna država. Podpisana je bila 11. februarja 1929, ratificirana pa 7. junija 1929, in s tem je

17 Prav tam.

18 Prav tam.

19 Prav tam, 1.

20 Prav tam, 15.

bilo zaključeno tako imenovano rimsko vprašanje.²¹ Drugi dokument je konkordat, ki ureja položaj in delovanje Cerkve v Italiji.²² Prvi poskus reševanja tega spora pred Lateranskimi sporazumi je bila razglasitev »Zakona o jamstvih« 13. maja 1871; toda to je bila enostranska odločitev italijanske vlade. Čeprav je ta enostranski zakon – ne brez pojmovnih nedoslednosti in praznega leporečja brez stika z resničnostjo – papežu podelil nekaj pravic (med njimi pravico do diplomatskega poslaništva), je bil njegov cilj omejiti papežev oblast in vpliv Cerkve. Zaradi tega so bile te pravice neizogibno podvržene »nihanjem tako političnega razporedenja v danem trenutku kakor tudi nenehno spreminjajočih se parlamentarnih večin [italijanske vlade]«. ²³

Kakor koli že, treba je opozoriti, da se zgodovina Vatikanske mestne države neizogibno meša, prekriva in prepleta z drugimi zgodovinami: od zgodovine krščanske vere in njene rasti do zgodovine Katoliške Cerkve in njenih institucij (duhovnih in posvetnih) ter od zgodovine mesta Rima do drugih delov Italije.²⁴ Vatikan je državna struktura, priznana v okviru mednarodnega prava na podlagi Lateranske pogodbe, sklenjene med Svetim sedežem in Kraljevino Italijo.²⁵ Vatikan je celinsko državno ozemlje in obsega obzidano enklavo v Italiji,²⁶ znotraj mesta Rim, blizu desnega brega reke Tibere.²⁷ O izviru imena Vatikan obstaja mnogo teorij. Najbolj priljubljena pravi, da so v tem delu Rima živeli Etruščani in stari Rimljani, ki so veljali za vidce, vedeževalce ali preroke (*vates, vatis*) in so napovedovali prihodnost tako,

21 »Rimsko vprašanje« je izraz, ki ga zgodovinarji uporabljajo za polemiko, značilno za obdobje združevanja Italije, zlasti glede vloge, ki jo je imel Rim, mesto papeške svetne oblasti in prestolnica Kraljevine Italije. »Rimsko vprašanje« je povzročilo globoko travmo v celotnem krščanstvu in ne le v Italiji. Arrieta, ix.

22 Arrieta, nav. d.

23 Prav tam.

24 Clementi, *Città*, 27.

25 Lateransko pogodbo sta junija 1929 podpisala Benito Mussolini v imenu italijanske vlade in državni tajnik kardinal Pietro Gasparri v imenu Vatikanske mestne države.

26 Pomembno je vedeti, da so številne vatičanske stavbe fizično zunaj vatičanskega ozemlja. Te imajo v moči Vatikanske pogodbe zunajteritorialno imuniteto ali pravico do mednarodne imunosti, kakršna je zagotovljena veleposlaništvom različnih držav.

27 Clementi, *Città*, 19.

da so žrtvovali ovco in »prebrali« prihodnost iz njenih jeter.²⁸ Pred skoraj dvajsetimi stoletji je bilo ozemlje, ki ga danes poznamo kot Vatikan, samo *ager vaticanus* (vatikansko polje), znano po nezdravem zraku in slabem vinu.

Vatikanska mestna država je obdana z obzidjem in ima šest vhodov: vhod na Trg svetega Petra, vhod Petriano, vhod Perugino, vhod Vatikanski muzeji, vhod Porta Sant'Anna in vhod Porta Santa Rosa.²⁹ Z vidika velikosti in števila prebivalcev je najmanjša suverena država na svetu. Zato je znana kot »robec« ali »zaplata« zemlje, saj je majhno ozemlje z zgolj 0,44 kvadratnega kilometra površine, vendar pa papežu kot vesoljnemu pastirju Cerkve zagotavlja popolno neodvisnost in svobodo v njegovem služenju.³⁰ Za papeža Pija XI. je ta robec ali zaplata zemlje »ravno toliko fizičnega ozemlja, kolikor je nujno potrebno za svobodno in neodvisno izvajanje duhovne oblasti, zaupane ljudem zaradi drugih«, in to je »ravno dovolj telesa, da drži dušo skupaj«.³¹

Kot je navedeno zgoraj, se je z ustanovitvijo Vatikanske mestne države 11. februarja 1929 končal spor z Italijo. Ta se je začel leta 1870 z zavzetjem Rima in ukinitvijo papeške države, ki je stoletja zagotavljala neodvisnost in imuniteto rimskega papeža. Papež Pij XI. je 7. junija 1929, na dan, ko so bile izmenjane listine o ratifikaciji Lateranske pogodbe, z motuproprijem razglasil pravno ureditev nove države. To ureditev sestavlja šest zakonov: Temeljni zakon (o strukturi države), zakon o pravnih virih (bo logično uskladił različne regulativne sisteme, ki jih je bilo treba sestaviti), zakon o državljanstvu (o državljanstvu in stalnem prebivališču v Vatikanski mestni državi), zakon, ki ureja gospodarski sistem (o opravljanju gospodarske dejavnosti v Vatikanu

28 Clementi, 28.

29 Vhod Porta Santa Rosa na Piazza Risorgimento je bil odprt leta 2006, da bi omogočil lažji vstop in izhod avtomobilov vatikanskih uslužbencev. Vse vhode nadzorujejo švicarska garda, vatikanski žandarji in italijanska policija.

30 Cantori, *Diplomazia pontificia*, 136.

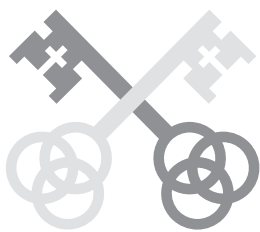
31 AAS 1929: 108. Vse reference iz AAS so vzete z vatikanske spletne strani, razen če je nakazano drugače.

DODATEK

PAPEŽ FRANČIŠEK

*PRAEDICATE EVANGELIUM –
OZNANJAJTE EVANGELIJ*

APOSTOLSKA KONSTITUCIJA O RIMSKI KURIJI
IN NJENEM SLUŽENJU CERKVI V SVETU



KAZALO DODATKA

I. PREAMBULA	205
Misijonarsko spreobrnjenje Cerkve	205
Cerkev: skrivnost občestva.....	206
Služba prvenstva in škofovskega zbora.....	207
Služba Rimske kurije	208
Vsak kristjan je misijonarski učenec	209
Pomen reforme	210
 II. NAČELA IN MERILA ZA SLUŽENJE	
RIMSKE KURIJE.....	211
 III. SPLOŠNE NORME	215
Pojem Rimske kurije.....	215
Pastoralna narava kurijskega dela	215
Načela delovanja Rimske kurije.....	216
Struktura Rimske kurije.....	218
Pristojnosti in postopki kurijskih ustanov	220
Srečanje vodij kurijskih ustanov.....	225
Rimska kurija v službi delnih Cerkva.....	225
Obiski <i>Ad limina Apostolorum</i>	226
Predpisi.....	227
 IV. DRŽAVNO TAJNIŠTVO	228
Oddelek za splošne zadeve	228
Oddelek za odnose z državami in mednarodnimi organizacijami.....	229
Oddelek za diplomatsko osebje Svetega sedeža	230

V. DIKASTERIJI.....	231
Dikasterij za evangelizacijo	231
Oddelek za temeljna vprašanja glede evangelizacije v svetu.....	231
Oddelek za prvo evangelizacijo in nove delne Cerkve	234
Dikasterij za nauk vere	236
Dikasterij za službo ljubezni.....	239
Dikasterij za vzhodne Cerkve.....	240
Dikasterij za bogoslužje in disciplino zakramentov.....	241
Dikasterij za zadeve svetnikov	243
Dikasterij za škofe	244
Dikasterij za duhovščino	247
Dikasterij za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja	250
Dikasterij za laike, družino in življenje.....	252
Dikasterij za pospeševanje edinosti kristjanov	255
Dikasterij za medverski dialog.....	257
Dikasterij za kulturo in izobraževanje	258
Dikasterij za služenje celostnemu človeškemu razvoju	262
Dikasterij za zakonodajna besedila	265
Dikasterij za komunikacijo	267
VI. PRAVOSODNE USTANOVE.....	268
Apostolska penitenciarija	268
Vrhovno sodišče Apostolske signature	269
Sodišče Rimske rote.....	271
VII. FINANČNE USTANOVE	272
Svet za gospodarstvo.....	272

Tajništvo za gospodarstvo	274
Uprava premoženja Apostolskega sedeža.....	276
Urad generalnega revizorja	277
Komisija za zaupne zadeve	278
Odbor za naložbe.....	279
VIII. URADI.....	279
Prefektura papeške hiše.....	279
Urad za papeževa liturgična slavja	280
Kamerleng Svete rimske Cerkve.....	281
IX. ODVETNIKI	282
Seznam odvetnikov pri Rimski kuriji.....	282
Odvetniška zbornica Svetega sedeža.....	282
X. USTANOVE, POVEZANE S SVETIM SEDEŽEM..	283
XI. PREHODNO DOLOČILO	285

I. PREAMBULA

1. *Praedicate Evangelium/Oznanjujte evangelij* (prim. Mr 16,15; Mt 10,7-8): to je naloga, ki jo je Gospod Jezus zaupal svojim učencem. Ta naloga predstavlja »glavno službo, ki jo Cerkev lahko nudi vsakemu posamezniku in vsemu človeštvu v sodobnem svetu«. ¹ V ta namen je poklicana oznanjati evangelij Božjega Sina, Kristusa Gospoda, in tako v vseh ljudstvih prebujati poslušanje vere (Rim 1,1-5; Gal 3,5). Cerkev uresničuje to naročilo predvsem takrat, ko z vsem, kar govori in dela, pričuje o milosti, ki jo je sama zastonjsko prejela. Naš Gospod in Učitelj nam je zapustil zgled za to, ko je svojim učencem umil noge in izjavil, da bomo blagoslovljeni, če bomo to delali (prim. Jn 13,14-17). »Evangelizacijska skupnost se tako z besedo in dejanji vključuje v vsakdanje življenje ljudi, premošča razdalje, je pripravljena se ponižati, če je treba, in zaobjame človeško življenje ter se trpečega Kristusovega telesa dotika v drugih.« ² Na ta način Božje ljudstvo izpolnjuje Gospodovo zapoved, ki nas je ob naročilu, naj oznanjamo evangelij, spodbudil, naj skrbimo za tiste brate in sestre, ki so najbolj ranljivi, nemočni in trpeči.

Misijonarsko spreobrnjenje Cerkve

2. »Misijonarsko spreobrnjenje« Cerkve³ je namenjeno njeni prenovi kot zrcalu Kristusovega lastnega poslanstva ljubezni. Gospodovi učenci so poklicani, da so »luč sveta« (Mt 5,14). Na ta način Cerkev odseva odrešujočo ljubezen Kristusa, resnične luči sveta (prim. Jn 8,12). Sama postaja vedno bolj sijoča, ko človeštvu prinaša nadnaravni dar vere kot »luč za našo pot, ki vodi naše potovanje skozi čas«. Cerkev je v službi evangelija, da bi »ta luč vere ... lahko rasla in razsvetljevala sedanost ter postala

1 Janez Pavel II. Okrožnica *Redemptoris missio*.

2 Frančišek. EG, 24.

3 Frančišek. EG, 30.

KAZALO

OKRAJŠAVE.....	5
ZAHVALA	7
UVOD	9
1. POJEM RIMSKE KURIJE	15
Vatikanska mestna država.....	15
Zakonodajna oblast v Vatikanski mestni državi	21
Sodna oblast v Vatikanski mestni državi	23
Izvršna oblast v Vatikanski mestni državi	25
Sveti sedež.....	27
Rimska kurija	31
Člani Rimske kurije.....	35
Srečanja in zborovanja v Rimski kuriji.....	39
2. ZGODOVINA RIMSKE KURIJE	43
Od prvega do enajstega stoletja: Obdobje	
rimskega prezbiterija in sinode.....	44
Od enajstega do petnajstega stoletja: Obdobje konzistorija.....	49
Šestnajsto stoletje: <i>Immensa Aeterni Dei</i> Siksta V. leta 1588....	55
Od konca šestnajstega stoletja do devetnajstega stoletja.....	58
Od dvajsetega stoletja do danes.....	62
3. TEOLOGIJA RIMSKE KURIJE	73
Skupnost služenja.....	73
Misijonsko in evangelizacijsko služenje.....	74
Služenje občestva.....	76
<i>Diakonia</i> petrinske službe	80
Varovanje edinosti.....	81

Varovanje discipline.....	84
Cerkveni pojav.....	85
4. UVOD V <i>PRAEDICATE EVANGELIUM</i>.....	87
Načela in merila <i>Praedicate Evangelium</i>	90
Začetek in preambula apostolske konstitucije	92
Omembe vredne novosti <i>Praedicate Evangelium</i>	96
Oblast in vloga laikov v Rimski kuriji.....	96
Služenje papežu in škofom.....	106
Reforma Rimske kurije kot pot, ki se začne od znotraj.....	109
Spodbujanje sinodalnosti in subsidiarnosti.....	112
5. DIKASTERIJI RIMSKE KURIJE	117
Državno tajništvo.....	117
Izvor.....	117
Notranja ureditev in pristojnosti.....	120
Dikasterij za evangelizacijo	123
Izvor.....	123
Notranja ureditev in odgovornosti.....	124
Dikasterij za nauk vere.....	126
Izvor.....	127
Notranja ureditev in odgovornosti.....	129
Dikasterij za službo ljubezni.....	130
Izvor.....	130
Notranja ureditev in pristojnosti.....	131
Dikasterij za vzhodne Cerkve.....	132
Izvor.....	132
Notranja ureditev in odgovornosti.....	133
Dikasterij za bogoslužje in disciplino zakramentov	135
Izvor.....	135
Notranja ureditev in odgovornosti.....	136
Dikasterij za zadeve svetnikov	137
Izvor.....	137

Notranja ureditev in odgovornosti.....	139
Dikasterij za škofe	139
Izvor	140
Notranja ureditev in odgovornosti.....	140
Dikasterij za duhovnike	143
Izvor	143
Notranja ureditev in odgovornosti.....	144
Dikasterij za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja	146
Izvor	146
Notranja ureditev in odgovornosti.....	147
Dikasterij za laike, družino in življenje.....	148
Izvor	148
Notranja ureditev in odgovornosti.....	149
Dikasterij za pospeševanje edinosti kristjanov	150
Izvor	150
Notranja ureditev in odgovornosti.....	152
Dikasterij za medverski dialog.....	153
Izvor	153
Notranja ureditev in odgovornosti.....	154
Dikasterij za kulturo in katoliško vzgojo	154
Izvor	154
Notranja ureditev in odgovornosti.....	157
Dikasterij za služenje celostnemu človeškemu razvoju.....	159
Izvor	159
Notranja ureditev in pristojnosti.....	160
Dikasterij za zakonodajna besedila.....	162
Izvor	162
Notranja ureditev in odgovornosti.....	163

Dikasterij za komunikacijo	164
Izvor	164
Notranja ureditev in odgovornosti.....	165

6. SODNE USTANOVE RIMSKE KURIJE 169

Apostolska penitenciarija.....	169
Izvor	169
Notranja ureditev in odgovornosti.....	172
Vrhovno sodišče Apostolske signature	173
Izvor	173
Notranja ureditev in odgovornosti.....	175
Sodišče Rimske rote.....	176
Izvor	176
Notranja ureditev in odgovornosti.....	178

7. FINANČNE INSTITUCIJE IN DRUGI URADI RIMSKE KURIJE..... 181

Svet za gospodarstvo in njegove notranje pristojnosti	185
Tajništvo za gospodarstvo in njegova notranja pristojnost	187
Uprava premoženja Apostolskega sedeža in njegova notranja pristojnost	190
Urad generalnega revizorja	191
Komisija za zaupne zadeve	192
Odbor za naložbe.....	192
Kurijski uradi	192
Prefektura papeške hiše.....	193
Urad za papeževe liturgične obrede	194
Kamerleng Svete rimske Cerkve.....	194
Register odvetnikov pri Rimski kuriji in Odvetniška zbornica Svetega sedeža	195
S Svetim sedežem povezane ustanove	196

ZAKLJUČEK.....	197
DODATEK.....	201
Papež Frančišek, <i>Praedicate evangelium</i> – oznanjajte evangelij, Apostolska konstitucija o Rimski kuriji in njenem služenju Cerkvi v svetu	201
BIBLIOGRAFIJA	287
O AVTORJU	301

Ko je bistroumni papež Janez XXIII. po izvolitvi leta 1958 odgovarjal na vprašanja, je bilo med njimi tudi naslednje: »Koliko ljudi dela v Rimski kuriji?« in njegov šaljivi odgovor se je glasilo: »Približno polovica.«

Ta zgodba se pogosto uporablja kot ponazoritev domnevnih napetosti med vladajočim papežem, potrebami krajevnih škofov ali željami laikov z vsega sveta na eni in togostjo kurijskih uradnikov na drugi strani.

A temeljni smisel obstoja Rimske kurije s svojimi številnimi ustanovami je pomoč rimskemu papežu pri izvrševanju njegove pastirske službe v korist celotni Cerkvi. Msgr. Anthony Ekpo v tej knjigi ponuja pregledno zgodovinsko, teološko in pravno razlago narave Rimske kurije ter njenega delovanja, še zlasti po zadnji reformi, ki jo je izvedel papež Frančišek z apostolsko konstitucijo *Praedicate Evangelium* (*Oznanjajte evangelij*) leta 2022. Reforma papeža Frančiška sledi želji, da bi Cerkev dobila misijonarski videz ter da se obnovi prvotni duh Rimske kurije, ne da bi se pri tem odrekli spretnostim in izkušnjam, pridobljenim v stoletjih njenega razvoja.

Iz vsebine: Razlike med Vatikansko mestno državo, Svetim sedežem in Rimsko kurijo; Zgodovina in teologija Rimske kurije; Dikasteriji in njihove naloge; Sodne in finančne ustanove Rimske kurije ... Prevod dokumenta *Praedicate Evangelium* je v celoti objavljen v dodatku knjige.



ZALOŽBA
DRUŽINA



9 789610 411680

34,90 €